מתוך "אש על המזבח", ספר הכינוס לתשמ"ה-כולל, עורך: ד"ר יוסף איזנר, הוצאת משרד החינוך והתרבות-המחלקה לתרבות תורנית, ירושלים, תשל"ו

אתר דעת - מכללת הרצוג

הרב א. י. הכהן קוק

(א) כבוד הרבנות

אם שאלת כבוד הרבנות היא שאלה חשובה בחיינו הכלליים גם בארצות הגולה ובכל הזמנים — על אחת כמה וכמה, כי שאלה זו דורשת תשומת־לב מיוחדה פה בארצנו ובימינו. בזמננו זה ובתקופה זו שאנו חיים בה, ימי התסיסה של התחייה הלאומית, הרי שאלת הרבנות היא שאלת־החיים לאומתנו. אין אנו יכולים לצייר לנו אופן של תחייה לאומית גמורה ומתוקנת בארצנו, אם זה החלק החשוב של העבודה הלאומית המסור בידי הרבנות לא ישוכלל ולא ישופר על־ידי תחייה ניכרת. ותחיית הרבנות, זאת אומרת: **החזרת כבוד הרבנות — הלא זהו הד־קול הנבואה המובטחה. ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה.**

הרבה פנים יש להרבנות, וכולם צריכים שיפור ותיקון בסדרי התחייה הלאומית ההולכים ומתפתחים לפנינו.

דלדול כבוד הרבנות גרם הרבה לדלדולה של האומה בחומר וברוח, וחוא שגורם גם עכשיו להכבדת חבלי התחייה שלנו. הרבנות, זה הכח הרוחני הגדול, זה הכח החשוב אשר יצר תמיד את דעת־הקהל בישראל, זה הכח הנעלה שהחזיק את נשמת האומה ועורר אותה לחיים לאומיים שלמים ומתוקנים — נפגעה הרבה והשפעתה נחלשה בתקופתנו האח־רונה, ודבר זה השפיע לרעה על כל מהלך החיים הכלליים שלנו. עכשיו, כשחפצים אנו מחדש לסדר את עניני החיים הלאומיים שלנו ולתקנם תיקון גמור, מוכרחים אנו להכניס תיקון חודר ועמוק גם בחיי הרבנות בארץ־ישראל, להחיות מחדש את הכח הרוחני־החיוני הזה עד שיהיה לכח פועל מסודר, לכח משפיע והשוב על כל מהלך התחייה הלאומית.

www.daat.ac.il

ענפי הרבנות בישראל שונים הם לפי מחלקותיהם. בראשונה: הרבנות מצד עצמה, כלומר: התשפיעה האישית של הרבנות על חיי הצבור מצד ערכו של האיש הנבחר או הממונה למשרת כבודה אחראית זו, נצד מנויו בתור כח מנהל ומשפיע. אחרי ההשפעה באה ההוראה, הדיינות, הדרשנות, השחטה, הספרות — כל אלה התנאים החשובים, שעל־פי המהלך העתיק היה כל זה כלול בתוך אותה האישיות המיו־חדת של הרבנות, שהיתה כוללת ומקפת את הכל ועל הכל היה חופף הוד הקדושה והאמונה העמוקה בסגולתו האישית של הרב. החיים המסודרים של הקהילות מימים מקדם עזרו גם־כן לסדר את הרבנות בסדור מדיני הגון על־ידי הרבנות הגלילית, הכללית והראשית. הועידות הארציות השונות הוסיפו כבוד ואומץ לתוכן הרבנות ונתנו גם־כן מקום להופעות חשובות מצד הרבנות בתוך־תוכם של החיים המעשיים הציבוריים.

ואולם בתקופות האחרונות באו סבות שונות וגרמו להתפוררות הכחות ולהחלשת הרושם של הרבנות בחיינו הכלליים. החסידות הבליטה אמנם את יסוד הקדושה של הרבנות, אותה הרבנות המיוחדת לה והמקודשת אצלה. אבל לא השתדלה לעזור להתפשטות הוד קדושה זו על הרבנות בכלליותה. הדיינות נעשתה בזמן האחרון למין פקידות שחציה חילונית; ההוראה ירדה מכבודה ונעשתה לכלי־שמוש ארעי לנצרכים ולנזקקים לה; הדרשנות נמסרה למגידים אשר מחוסר הרגשת אחריות ומחסרון תפיסת מקום הגון בחיי הצבור אזלה ונתדלדלה; הספרות והשחטה הלאומית נעשו לדברים של חולין והופקעו לגמרי מחיי הקודש ומיסודה של הרבנות. ההתאגדות הצבורית נתבטלה ועמה נתק כל קשר בין האישים המשמשים בקודש ובבנות. וכה הלכה הרבנות ונתדלדלה ואתה יחד ירד גם כבוד התורה. וההכרה הלאומית האמיתית, המקורית — אף היא הלכה ונחלשה.

לירידת כבוד הרבנות גרמה הרבה ההתפוררות לסיעות ולמפלגות, כמו: חסידות, מתנגדות, השכלה, ציונות וכדומה. הרבנים נסחפו על־פי רוב בזרם של איזו סיעה ומפלגה, ובמקום שהיה ראוי להרבנות להתרומם מעל לכל המפלגות ולהראות גלוי לכל, כי הרבנים בתור נושאי דגל הקודש מורים דרך ה׳, הם כטל מאת ה׳ משתדלים להשפיע על הכל ולהחזיק במעוז האחדות הכללית של האומה — תחת זאת נעשו גם גם עצמם מוסגרים בתוך מסגרת צרה של סיעה פלונית או מפלגה אלמונית ומכונסים בתוך הקטנות המפלגתית עם כל חסרונותיה ומגרעותיה.

ובשעה גדולה זו, שאנו חיים בה, מחויבים אנחנו להתנער למצער פה בארץ־תחייתנו מכל האבק הגדול אשר הרביצה הגלות על הרבנות; עכשיו מחויבים אנו לאחד עוד הפעם כבשנים קדמוניות את כל חסגולות

www.daat.ac.il

שברבנות, לאחדן עד כמה שיד־הרבנות בעצמה מגעת ולדרוש גם מאת הצבור העברי לעזור לנו בשיפור הרבנות ובאחודה ושכלולה...

... הכחות הסגוליים והממשיים של הדיינות, ההוראה, ההרשנות, ההשכלה והספרות מוכרחים להתאחד בידי הרבנות בתור אגודה אחת. הרבנים צריכים לעמוד על מרום־הפסגה של תחיית האומה ולהיות עמלים עם הצבור בכל פינות החיים של הבנין ושל היצירה הלאומית. ההשפעה של דבר ה' מוכרחת להיות מתפשטת על כל החיים, מבלי לתת מקום להצבור לחשוב, כי הרבנות היא רק חלקו של איזה סוג מיוחד, נחלתה של איזו מפלגה מיוחדת. הרבנים צריכים לדעת, כי עבודת התחייה הרוחנית של האומה בעצם אמיתתה בידם היא נתונה והם חייבים למלאותה אמונה; צריכים הם לדעת כי אין לנו שום מפלגה באומה שאיננה זקוקה להשפעה ושאין באפשריותה לקבל השפעה וכי גם בחוגים היותר רחוקים ברעיון ובמעשה מהתכונה הדתית יכולים אנו במדה ידועה להשפיע השפעה של כבוד ושל חבה לדת ולאמונה, אם רק נדע להשתמש באמצעים הגונים ומוכשרים לפי הדור. ההשכלה הרבנית מוכרחת להתגדל בתוכיותה, לא על־פי הנוסחא של השכלה חיצונית המזקת יותר ממה שהיא מועילה, אלא על־ידי השכלה פנימית ברוחניותה של תורתנו, בדעות, בחזון ובשירה; הספרות מוכרחת לה־עשות כלי מחזיק ברכה בידי הרבנות, לצקת על ידה את רוחה על הדור הצעיר, על הבנים ועל הבנות, על בני העלייה ועל ההמון כאחד. העבודה הנאמנה לתחיית האומה בארצה מצד הקודש שבה והסיוע מצד הרבנות לכל דבר מעשי כללי שיש בו משום תיקון של צבור באמונת־רוח ואהבת־אמת — תגלה ותפרסם את הוד קדושת הרבנות ואת יפעת־כבודה, ועוד הפעם ידע ישראל, כי אנשי־קודש הם רבניו אשר דבר ה' בפיהם. הסדור החברתי של הרבנות מוכרח להיות על־ידי ארגון תדירי בכתב ובעל־פה, על־ידי אספות ועתונות, וקשר הדדי תמידי מוכרח להיות להרבנות עם כל כח פועל בחיים בארץ — על־ידי השתדלות מתמדת לקרב את הלבבות ולהכניס רוח של שלום בין כל הסיעות והמפלגות, על־ידי רגשות־הקודש שהם שוים לכל הנשמה אשר לבית ישראל. סכסוכי המפלגות וגגודיהם צריכים להיות רחוקים מלב הרבנים והם חייבים להביט בעין טובה על הכל, להסתכל רק על הטוב שיש בכל סיעה ובכל מהלך של חיים ולהשפיע על־ידי זה רוח של קדושה, של אמונה, של הכרה יהדותית טהורה על כל החיים הכלליים של האומה בחומר וברוח.

זוהי התכנית הכללית הדרושה להיות לעינים לכל אלה החפצים בהחזרת כבוד הרבנות ובהגברת השפעתה הרוחנית על כל מהלך התחייה הלאומית המרגשת בימינו ולעיינינו.

(התור, תרפ"א, גליון כ')

www.daat.ac.il

(ב) הרצאתו ודבריו

באסיפת הבחירות לרבנות הראשית

אנחנו נקראים עכשיו לבנות את בנין האומה, לנטוע נטיעת־חיים שתשא פירות לחיי עמנו לדורות. אין אנו צריכים להתיחס למפעלנו כאל מפעל שיש בידינו לכוננו בצורה מסוימת וממורה, אלא כאל מפעל שאנו יכולים להתחיל את שתילת הגרעין שלו, באופן שנוכל לקוות שיתפתח במשך הזמן. יבנה היה המקום אשר בו הציל רבן יוחנן בן זכאי את נשמת האומה, אשר בה נטע כרם ח' (חז"ל אמרו: "בכרם ביבנה"). עכשיו אנו באים לנטוע כרם ה' בירושלים. הכרם ניטע לפעמים מגרעינים ולפעמים משתילים ומנצרים. חושבני שאנו צריכים עכשיו לנטוע את השתילה הראשונה — הגרעינים, כדי שיצמחו לנו נצרים שעל ידיהם יוכלו הדורות הבאים לנטוע את הכרם, אשר יהיה "נצר מטעי מעשה ידי להתפאר".

יש סדרים מיוחדים והלכות מיוחדות לדיינים ולמעמידי הדיינים. כל שיפור וכל תיקון שאפשר לנו לקשט בו את היכל המשפט שלנו על־פי התורה ורוח ישראל הנאמן, הרי אנו חייבים למלאות אחריו. עטרה גדולה היא לישראל יסוד המשפט שלנו, המיוחד ברוח קדושתו ועלינו לשפר את העטרה הזאת בכל התכסיסים הימים והמהודרים...

(התור, תרפ"א, גליון כ"א, כ"ב)

(ג) תכנית הישיבה המרכזית והעולמית

כי מציון תצא תורה
ודבר ה' מירושלים.

לשמחת־לב כל ישראל "אסירי־התקוה" הולכים בע"ה ונוצרים בארץ־ישראל מעשים גדולים וכבירים לתחית האומה ולבנין הארץ. ויותר ממה שאנו רואים את עצם הפעולות ביצירתן חננו מסתכלים ברוח החיים הפנימי של התחיה ובדמות הצפיה הגדולה של הבנין הלאומי עם כל שאיפותיו ההולכות וכובשות את לב כל פזורי האומה בכל

www.daat.ac.il

ארצות הגולה. וחזון־לב כביר זה הולך ופועל גם על מהלך הרעיון הכללי של אנשי המעלה שבקרב האנושיות כולה, שלא יוכלו להשאר אדישים ובלתי נפעלים מהמראה הגדול הזה.

אך החזותם המלא של התחיה השלמה הראויה להיות לנס ולמופת לישראל בארץ־ישראל ובכל הגולה, לגאון ולתפארת ליהדות כולה ולדגל של תחית "האומה שבאומות" גם לעיני כל העמים, הוא הכרת הרוח היותר עליון, היותר נצחי והיותר עמוק שבחיי אומתנו מעולם! והחזותם השלם הזה לא יוכל להתמלא כי אם על־ידי ייסודה של **ישיבה עליונה בירושלים בעד כל תפוצות ישראל** בכל ארצות הגולה בתכנית גדולה רחבה ומקיפה את כל אוצרותיה של תורתנו, אשר תעורר את תחית ישראל על אדמת ישראל בכל הוד צמיתה בכל אמונתה, בכל תומתה, בכל מדותיה, בכל טובה ובכל עשרה, והשכלתה. אמנם יש לנו ב"ה ישיבות חשובות מאד בירושלים ובא"י, ואלה מוסדות הקודש הקימו דורות עולמים של תלמידי־חכמים ושל שלומי אמוני ישראל ותן החזיקו ומעיד ומחזיקות עתה את יסוד היהדות בא"י בכלל ובירושלים בפרט, אבל יחד עם יסודי הקודש הללו הנה **השלמת הצביון של תחית האומה והארץ ותחית הקודש על אדמת הקודש המוכרחת לבוא עמה ועל ידה, עתידה לצאת אל הפועל רק על־ידי ישוד ישיבה מרכזית עולמית לישראל בירושלים** בצורה המתאימה לאותה התנועה הגדולה של תחיתנו הלאומית ההולכת ופורחת בארץ־ישראל והשולחת קרני אורה וקשרי אהבה לבנין האומה והארץ ללב אחינו פזורי הגולה בכל מקום שהם, וכל ערכיה הגדולים של תחיתנו הכרוכים עמה טעונים השקאה של טל חיים ממקור הקודש, ממקור אור חי עולמים, ממכון חייה בביתה הקדושה, שעיני כל ישראל אליה נשואות, בירושלים.

ואני מלא תקוה שכל גדולי ישראל וכל המצפים לישועת ה' בארץ אבותינו יקומו ויתאחדו להקים לאור עולם את הבנין הגדול הזה!

ישיבה מרכזית עולמית לישראל בירושלים.

"ירושלים" עיר הקודש, בירת העבר והעתיד שלנו צריכה להיות חזות הכל של כל לב טהור וכל בעל נשמה מרגשת החדורה ברוח החיים של קדש בישראל. ועלינו להקים בתוכה ישיבה מרכזית עולמית כבירה ואדירה לא רק בעד בני ארץ־ישראל, כי אם בעד כל הגולה כולה, אשר אליה ינהרו כל הצעירים למודי ה' המצוינים בכשרון ושאר רוח מכל תופשי התורה בכל תפוצות הגולה ויעלו ירושלימה "לקצה בגבעות ולסתת בהרים לפרק הויות ולתרץ שברים", להחזיר עטרה ליושנה ולהשתלם בה בתורת ארץ־ישראל ובתחית הקודש על אדמת הקודש.

www.daat.ac.il

שם במקום "ארזים", בתוככי המרכז הגדול והקדוש הזה יקבלו הם תורת חיים מאוצר חיים ושם יכירו וידעו גם הם את חוד הקדושה, התפארת והעז אשר אנחנו חשים ומרגישים בארץ חמדתנו ועתידנו, וכמה גדול הוא כח האויר המחכים של ארץ קדשינו להשפיע עלינו שפע חיים ואורה על כל דרכנו.

שם במקום הקודש יבינו "בחורי ישראל" ובחיריו את הכח המרכזי הפועל ב"כנסת ישראל" היושבת על אדמת הקודש ושם יגלה ויראה להם אור האחדות של "גוי אחד בארץ", ואהבת החיים ב"ארץ החיים" תרחיב את לבם ותפתח את דעתם, ומחשבות התהו המתפרנסות מבצת הגולה, הפזור והרפיון לא יעלו עוד על לבם.

ועל־ידי למוד חי ופועל וקבוע בכל מקצועותיה של תורה על אדמת קדשנו ילכו חלוץ וחסור כל אותם פרודי הדעות וחלופי השיטות אשר השתרגו ועלו ב"אויר ארץ העמים" מרוב אפלה של גולה אחר גולה. שם יתקבצו ויתכנסו במקום אחד בקבוץ ותתאמה כל פזורי המחשבה הגדולה של "כנסת ישראל", אשר נתגלתה בצדדים שונים, בדורות עולמים, במצבים מיוחדים, בפלגות רחוקות ובמקצועות וסגנונים מחלפים. ועל־ידי רוח החיים העליון היוצא ממקור האחדות המוחלטת ב"ארץ החיים" ונובע במהלכה של תורת ארץ־ישראל בשעה שהיא מתבססת על תחית האומה והארץ וצפית הישועה ההולכת ומתכוננת לעינינו, יהיו התלמידים הללו גם בהיותם זקוקים עוד לשוב לארץ גלותם בכל מקום שהם המשפיעים היותר גדולים וטובים להרבות ולהפרות את ההכרה הבהירה הראויה להתגלות באומתנו על־דבר ערכה של תחית הקודש והוד עוזה בארץ־ישראל לעתיד לבוא.

על פי התכנית הגדולה של הישיבה המרכזית העולמית המתחלקת לשש שנים יתקבלו אליה תלמידים בני שש עשרה ויגמרו תלמודם בשנת העשרים ושתים לחייהם.

התלמיד הבא להתקבל צריך להיות מצוין במדותיו התרומיות. בקי לפחות בסדר־גמרא אחד ומוכשר להיות נושא ונותן בחקר ההלכה בשכל ישר. ואין צריך לומר שהוא צריך לדעת את התנ"ך ידיעה יסודית כללית, ותוכן כל ספר ופרטי פרקיו.

סדר למודינו בהישיבה המרכזית העולמית במקצוע ההלכה בע"ה הוא: הבבלי עם הירושלמי בהערכה בכל סוגיה וסוגיה, בבחינה יפה של העמקה, הרחבה ובקורת נאמנה ערוכה באמונת לב וטהרת רוח בהתאמה להמקורות הראשונים, כמדרשי התנאים, המכילתא, ספרא וספרי וכו' והתוספתא וכל דברי קדמונינו ההולכים ומתגלים מ"תקופת הגאונים" ושלאחריהם. וכל אלה יהיו מותאמים על־ידי התעמקות בשיטות הראשונים וגדולי האחרונים בהבנה עמוקה וחודרת, להגדיל ולהרחיב, לרומם ולפאר את חכמת התלמידים וגדולת רוחם בצורה

www.daat.ac.il

של עליה גדולה והתקרבות רבה לדרכי קדמונינו אבות התורה בישראל מעולם, זכרם לברכה.

כיוצא בזה ילמדו בישיבה כללי התורה על־פי ברייתא דר׳ ישמעאל וכל ספרי הראשונים והאחרונים המבארים ומרחיבים את ההבנה של המדות שהתורה נדרשת בהן בדרכי הגיון וסברא ישרה. וכן באגדה מדותיו של ר״א [ר׳ אליעזר] בנו של ר״י [ר׳ יוסי] הגלילי בהרחבה; דוגמאות והוראות בכל מדרשי האגדה ברוח קדושה וטהרה, של אמונה עמוקה, רחבה ואדירה והרחבת הגיון ומשאת נפש גדולה לאהבת האומה, התורה והארץ ברוח ה׳ אשר על עם קדוש. עיון ההלכה ועמקי הסוגיות יתנו להתלמידים מזון שכלי ומבריא, והמדרשים והאגדות יוסיפו להם מזון מוסרי ואסתטי.

וכתבי הקודש, תורה שבכתב, ילמדו בישיבה בשום שכל עומק הפשט וחכמת הלשון וקדושת הרוח בסיוע של כל הידיעות המביאות לחקר עומקה של תורה וקדושתה ולהבנת הרוח העליון והפנימי של כתבי הקודש כולם, כל ספר וספר לפי ענינו וטיבו וערכו.

כל המקצוע של תולדות ישראל, חכמי הדורות ותולדות הספרות הקדושה ילמדו עפ״י המקורות הראשונים, הפזורים באוצרותינו והמ־כוסים למקצוע זה, כמו סדר עולם רבא, סדר עולם זוטא, מגילת תענית, אגרת רש״ג [ר׳ שרירא גאון] וספר הקבלה להראב״ד, בהוראת מסילה ישרה ובהסדת כל המכשולים וכל יתידות הדרכים אשר נתהוו על־ידי תלמידים שלא שמשו כל צרכם.

מדע ארץ־ישראל בכל ערביו ומקצעותיו מן ההלכות התלויות בארץ עד כל קצות המדע של ארץ־ישראל בכל גבולותיה סביב על־ידי באורי הסוגיות, השמועות וההלכות וכל המאמרים השונים המפוזרים בכל אוצרות ספרותנו.

חכמת ישראל העיונית והמחקרית, כמו חמשת ספרי המופת שלנו במחקר הדת: האמונות והדעות לרס״ג [לר׳ סעדיה גאון], הכוזרי, חובת הלבבות, מורה הנבוכים והעקרים, ועוד, וספרי המוסר המצוינים, הכל בהדרגה נכונה ובשום שכל עד הספרים המובחרים והמוקדשים שבין הדורות המאוחרים בסוג זה. ספרים כאלה וכל מקורותיהם וכל המתיחס להם והמסתעף מהם כשהם מזדככים מבהיקים ומבריקים בנפש ההוגה בהם בטהרת לב ושלות הרוח בצרוף דעת העולם והחיים, ממלאים הם אותה הוד והדר, עצה ותושיה, חיים ועז ומולידים בה חזיונות חדשים ורעיונות רעננים וההרגל לשוטט בהיכל הרעיון, לטייל בין שדרות השיטות השונות שבדרכי תורת המחשבה מעודד את הרוח ומעורר את הכחות הנרדמים לתחית עלומים רעננה וקדושה. וברבות לנו גבורי כח־קדש, מלאי לשד עלומים מדעות, מדות ומוסרים מכל אוצרות ספרותנו הקדושה, אז מאיליו יתרומם הרוח ויגבר הלב וגבורי חיל

www.daat.ac.il

ברוח חכמה וגבורה יקומו ויעמדו הכן לבצר את מעמד התורה והאמונה בישראל.

וחשוב יהיה לנו גם חסגנון הספרותי להרגיל ולחנך את תלמידינו אשר יתעתדו להיות רועי ישראל ומדריכיו למשוך בקשת סופרים בסגנון יפה ובהיר, לבאר ולברר אמיתתה של תורה, קדושת האומה וכל דבר הנוגע לחכמת ישראל בשפה ברורה וברוח קדושה וטהרה, באמונת אומן עמוקה ומשאת נפש עדינה. וידעו תלמידינו לעמוד בפרץ גם בעט סופר מהיר נגד כל רוח סועה וסער שתקום מהדעות הפויזיות המתנשאות בכל דור ודור לזלזל בקדושת חייה של אומתנו העומדת לעד.

לבצר את עמדת הרוח, "רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך", נשתמש בכל אותם הדרכים שהדור החי והפועל משתמש בהן ונשתדל לפתח ביותר את כשרון הדבור וההטפה החיה של תלמידינו, שיוכלו להביע בשפה ברורה ומרתה, ברוח קדושה ואמונה חיה ואדירה את מחשבות לבם והגות רוחם על כל קודש וחול בישראל.

לכל מקצוע ומקצוע יהיו מורים מומחים ומובהקים יראי ה' וחכמי לב, אשר יורו את התלמידים, תלמידי הישיבה המרכזית, את כל הדרוש לילמודם והתפתחותם בתוך כותלי הישיבה ובזמניה הקבועים וגם מחוץ לשערי היכל הישיבה וחוץ לזמנים הקבועים שלה להשתלמותם, הכל לפי הצורך של כל תלמיד ותלמיד, כל הליכות המקצועות השונים ואת כל הלמודים והידיעות הדרושים לכל מקצוע ומקצוע וכיוצא בהן.

כחות־הוראה גדולים, חשובים ועצומים נוסף על הכחות החשובים שיש לנו מכבר, יצוו אלינו גם מן הגולה בתור ראשי ישיבות ומורים מוב־הקים לכל המחלקות השונות ולנצח על כל מלאכת העבודה הקדושה המתחלקת בפעולותיה השונות והעומדת להתפתח ממחלקה למחלקה לגובה עליון ונשגב.

אלה ה"חלוצים", תלמידי הישיבה המרכזית העולמית, שיתקבצו לתוכה, ברצות ה' למאות ואלפים בשובם אל מקומם אחר גמר למודם וסמיכת חכמים בתור רבנים וסופרים חכמים או סתם גדולי תורה מלאי חכמה, יראת שמים טהורה, עמוסי טל־תחית־קודש ברוממות דגל האומה ונס תחיתה, הם יהיו עמודי התורה והאורה ואור תחית אמת ורוח אמונים של התחלת גאולה וישועה מציון וירושלים לכל תפוצות הגולה.

ואלה חלוצי־הרוח אשר יאמרו להשאר עוד במרכז הרוח המקודש הזה ולהשתלם במדה יותר עליונה ממדתה של התרת הוראה וסמיכת חכמים ולעלות מעלה מעלה, הם יהיו הסופרים היוצרים, המחברים והמסדרים סדרי עבודות חשובות בכל מקצועותיה של תורה בהלכה ואגדה ובכל מערכותיה של חכמת ישראל המחקרית והמוסרית.

על־פי ועד־מרכזי מבחירי גדולי ישראל ינתן לכל תלמיד מובהק מקצוע מיוחד שהוא מוכשר לו ביותר ונוטה אליו נטיה נפשית שיעבדהו וישכללהו במשך זמן קצוב ויגישהו לבקורת. וכל הרכוש הרוחני הזה

www.daat.ac.il

אתר דעת - מכללת הרצוג

נספחים

ישמר באוצר גנזי הישיבה ויצא לאור עולם מזמן לזמן בחוברת וספרים שונים שיהיו למאורי־הרוח בכל משאלות חייה הרוחניים והמעשיים של כנסת ישראל. וכל אלה חכמי התורה יהיו נושאי האורה בהר הקודש בירושלים, להוציא את עמנו, עם, ה׳, מתוך הקטנות החילונית, מתוך הצמצום הגלותי, מתוך העבדות הנפשית הכורעת ברך לפני כל רעיון זר וכל דעה מטעת ולהפיץ קרני אורה בכל מחשכי הגולה לעיני עם ה׳ הגוי כולו.

כל אלה הדברים האמורים, חושבני שיהיו דים כעת כדי להביא את בחירי הכחות שלנו לידי החכרה הדרושה, להעיר את החפץ לקום כולנו כאיש אחד חברים לעזרת המכון הקדוש הזה, הקמת הישיבה העולמית והמרכזית לישראל בירושלים, שהוא אדיר חפצנו וצפיית ישועתנו להיות נכונים להתקרב [illegible] בו יאמר באמת ובצדק לכל ישראל, וגם לכל העמים, כי מציון תצא תורה ודבר ה׳ מירושלים, במהרה בימינו אמן.

www.daat.ac.il